

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino in obrt ter narodno gospodarstvo sploh. Glasilo „Trgovskega izobraževalnega društva“ v Trstu.

Izhaja vsako soboto popoldne, ali, če je ta dan praznik, dan preje. — Uredništvo in uprava se nahajata v Trstu, ulica S. Francesco d'Assisi šte. 2. — Člani društva dobivajo list zastonj, za vse druge znaša naročnina K 12.— na leto. — Oglasi se računajo po ceniku. — Ponatis člankov in vesti je dovoljen le z navedbo vira.

Štev. 2.

V Trstu, dne 25. oktobra 1913.

Letnik I.

Posamezne številke se prodajajo po 20 vinarjev v tobakarni Lavrenčič v Trstu, Vojaški trg.

Izkoriščajmo ugodno lego svoje domovine.

Kar nam manjka na številu, nam nadomešča naša geografična lega...

„Edinost“ št. 230/1913.

Slovenci smo mal narod. Toda če smo mali po številu, še ni rečeno, da moramo biti mali tudi po svojih delih. Saj so na svetu še danes veliki narodi, ki ne igrajo nikake vloge, dočim so na drugi strani mali narodi, ki se upoštevajo in ki igrajo odlično v postev prihaja pred vsem tudi kvaliteta. Kaj pomagajo velike mase, če so pa mrtve, če v njih ni nikakega življenja. Kakor sicer v življenju, velja pač tudi pri narodih, da mora kvaliteta nadomestiti kvantiteto. To resnico je gotovo prav dobro občutil Voja Živanovič ko je o priliki izbruha prve balkanske vojne pisal svojemu češkemu prijatelju dr. Novotnemu: „Ni več, brate moj, malih narodov; vsi narodi so veliki, ko je duh pri vsakem poedincu velikinkosi je vsak poedinec svesten vloge celine“.

To velja, kakor za vsak drugi narod, tudi za nas Slovence. Zemljepisna lega naše domovine je tako ugodna, da smo mi kakor nalašč poklicani v to, da bi morali še enkrat igrati važno vlogo. Toda predpogoj za to je naša gospodarska emancipacija, je naše gospodarsko ojačenje. Siromašen narod je ravno tako revež, kakor siromašen posameznik. In tu mora biti naloga našega trgovca, da najde novih virov in nova pota za povečanje našega blagostanja, da nam odpre široka vrata v svet. Trгоvec, ki dela za sebe, dela ob enem za narod in trгоvec, ki dela za narod, dela ob enem za sebe. Mi smo že v prvi številki izražali željo, da bi postal naš list tribuna, na kateri bodo mogli naši trgovci in obrtniki svobodno izražati svoje mnenje, a prosimo ponovno, da vsakdo, ki ima kako misel, kako bi se dalo dvigniti našo trgovino in naše gospodarstvo, to svojo misel in svoje nasvete spravi v javnost potem, „Trgovskega lista“. Več oči več vidi in z združenimi močmi bomo dosegli zaželjene uspehe.

Poziv!

Slov. inteligente, trgovce, obrtnike, tovarnarje, podjetnike itd. prosimo, da nam pošiljajo dopise in članke, ki se tičejo narodno-gospodarskih vprašanj. Naj nikogar ne straši okolnost, da ne piše pravilno, ali da nima jezika popolnoma v oblasti. Saj je zato uredništvo, da popravi morebitne pogreške. List bo mogel uspešno vršiti svojo nalogo le, če bo dobival od zunaj inicijativo. Kdor ima kako idejo, ki se tiče našega narodno-gospodarskega življenja, naj se vsede in to idejo napiše, kakor pač zna; primerno obliko že uredništvo najde. Tako pa prosimo, da se nam naznanijo morebitne želje glede načina urejevanja lista; mi se bomo ozirali na izražene želje, kolikor bodo to le dopuščale razmere.

Uredništvo „Trgovskega lista“.

Iz trgovske prakse.

Pokvara nezavitega blaga.

Nezavito ali površno zavito blago se večkrat med potjo pokvari. Recimo, blago se pokvari na železnici. Da se lahko določi, ali zadene železnico kaka krivda na pokvari in kakšna je odgovornost železnice, se mora vpoštevati, ali se je blago pokvarilo vsled običajne transportne nevarnosti (n. pr. vsled gibanja in tresenja vozov ali udarcev pri ranžiranju ali vsled vremenskih vplivov) ali pa se je pokvarilo vsled malomarnosti železnice. Če se na primer zlomi kak predmet iz litega železa (n. pr. jermene, vrtila, in drugi taki predmeti), katerega se običajno ne zavija in se tudi ne more zaviti, bo pač moral povrniti škodo železnica. Ta se sicer vedro brani ali prijeti se jo mora ostro. Krivda naj se dožene po strokovnjakih in se naj njihova pismena izjava kakor tudi vozni list in račun pošlje železnici. Če se obotavlja povrniti škodo, naj se grozi s tožbo.

Če se je pa blago prepovršno zavilo ali pa se je oddalo nezavito, akoravno bi po železničnem predpisu moralo biti zavito, tedaj ne bo škodo železnica povrnila. V takem slučaju trpi škodo prejemalec ali odpošiljatelj.

Ako je običajno, da se blago zavije, se mora to napraviti z vso natančnostjo. Če pa se je pokvarilo med vožnjo blago, katero se ne zavija in je poškodba le posledica površnosti, tedaj se naj prevoznika prime za odškodnino.

Ustmene obljube trgovskega potnika

niso vredne nič, kakor nam dokazuje nastopni slučaj. Neki trгоvec je kupil pisalni stroj. On je trdil, da ga je vzel samo na poskušnjo, oziroma, da ga v enem mesecu lahko vrne, če se mu ne bode dopadel. Vendar je pa podpisal naročilo, ker mu je potnik za gotovo obljubil, da bo tovarna vzela stroj nazaj. Trгоvec je stroj prejel in ker je uvidel, da se mora na tak stroj znati pisati in on seveda ni znal in tudi ni imel ne časa, ne volje se učiti tiskanja na stroj. Zapravi se mu je blago, zato se je odločil, da nekaj časa obvestilo od železnice, da adresat ne sprejme pošiljave in da jo na razpolago pošiljatelja. Pisal je firmi, ki jo opozoril na obljubo potnika ali vse skupaj ni nič pomagalo, ni mogel omejit srca firme ne s prošnjami, ne z grožnjami, pač pa je dobil tožbo na plačilo računskega zneska.

Tudi obsojen je bil na plačilo računa in vseh stroškov, pa stroj je moral vzeti z železnice. Potnik je bil zaslišan kot priča, a se ni mogel „čisto nič“ spomniti na svojo obljubo. Pač pa se je skliceval na podpisano naročilo, katero je popolnoma jasno.

Zategadelj ne daj na ustmene obljube trgovskega potnika nič, ampak zahtevaj da ti vse lepo zapiše v komisijo.

Pregleduj.

Jako potrebna in koristna reč v trgovskem življenju je pregledovanje ali kontrola. Že jako oguljen pregovor: *errare est humanum*, namreč pravi, da se človek lahko zmoti in da je to človeška lastnost. Če bi sodili po avstrijskih diplomatih, bi se to preveč res, ali trгоvec se ne sme tolažiti s tem in naj prepusti zmote našim diplomatjem a sam pa naj se izogiblje pomoti.

Ker pa se v kljub največji pazljivosti tudi najbolj zanesljiv delavec lahko zmoti, zategadelj je pa potrebno pregledovanje ali kontrola. Če se v kljub pazljivosti še ne smeš pomota, seveda zategadelj se ne smeš zmerjati itd. Včasih se kaka pomota vrine vsled naglice ali pa iz kakega včasih prav neumnega vzroka. Ali se da preprečiti?

Neprijetne so namreč vse pomote, saj si bodo v kalkulaciji v prilogi ali v računu.

Večkrat se pripeti, da se zapiše napačna teža, mera, cena, se napačno izračuni ali sešteje itd. Da se taka pomota pravočasno najde, treba vsako reč kontrolirati.

Vzemimo si za primer odposlani račun. Znan mi je slučaj, da se je kontoristinja zmotila za decimalno točko in je zapisala 40:34 namesto 4:04 (4:035 ali ker 5 odpade se predstojeca številka zaokroži navzgor). Odjemalec računa niti pogledal ni, je pozneje lepo plačal in stvar bi bila v redu, bi nobeden ne vedel, da je v računu pomota. Ali slučaj je hotel, da je nekdo drugi čez več časa videl račun in zapazil pomoto. Sedaj si pa predstavljajte, kaj je pisal ta odjemalec. V njegovem pismu ni manjkalo sleparije, goljufije itd. In mož se dolgo časa ni dal prepričati, da je tukaj kriva le ne ljuba pomota, pa tudi on sam, ker računa ni preračunal. Morda mi kdo poreče, da bi vendar moral najti napako prodajalec. Ali računa ni nihče kontroliral, ker so se vsi zanesli na kontoristinjo, knjigovodja ni imel časa, pa tudi ne prilike, ker je prenašal v glavne knjige iz fakturne knjige in je tam našel zapisan le računski znesek.

V tem slučaju se je šlo v škodo odjemalca. Kolikokrat pa gre v tvojo škodo! Tisti, ki piše račune, bi moral dobro poznati stroko, mora poznati predmete in cene. Zategadelj je popolnoma napačno ako se rabijo za račune novo pečene kontoristinj ali pa učenci. Račune bi moral sestavljati vedno uradnik, ki dobro pozna stroko. Kdor hoče hraniti pri oseboju, krade sam sebi denar.

Pisec računov mora poznati mero, težo, ceno blaga, da lahko že sam razvidi, če se je magaciner ali pa tisti, ki je zapisal cene zmotil.

Veliko škode in sitnosti lahko prinese tudi napaka v ponudbi. Ko so pri nas odpravili goldinarje in je prišla v veljavo kronska veljava, so borzni židje začeli notirati cene v kronah, a za 50 kg, tako da se številke v ceni niso izpremenile, pač pa so bile 50-krat večje. Neki trgovec je ponujal neko blago in je ponujal 100 kg, a on je pomotoma zapisal za 50 kg. Na pomoto je prišel žid, ki je dobil od majhnega konkurenta velikansko naročilo.

Pazi tudi pri naročilih. Tudi pazi pri napisanju dimenzij; cm in mm se večkrat zamenja. Tudi z ničlami štedi. Nekoč je nekdo naročil 5000 a je pomotoma zapisal 5000. Kontroliraj tudi prejete račune. Kar se lahko pripeti tebi, to se lahko pripeti tudi

drugim. Vsak račun se mora preračunati, primerjati ali si dobil toliko, kolikor ti je zaračunano, si dobil zaračunano kakovost. Če najdeš napako, sporoči jo, pa naj bo v tvojo škodo ali v tvojo korist. Ne postopaj tako, kot je postopal neki trgovec, ki je naročil phan ječmen A/10. Račun se je glasil za A/10 a odjemalec je dobil pa A/0. Hlapcu v skladišču odjemalca je bilo namreč A/10 in A/0 vse eno. Ali vrednost druge vrste je še enkrat večja od A/10. Prejemnik pa si je mel roke, češ, da je napravil dobro kupčijo!

Kako se izterjajo dvomljive terjatve.

Ako bi ne bilo izgub in slabih plačnikov, bi bilo trgovsko življenje pravi raj. Ali naši prvi stariši so nas s svojim grehom spravili ob nebeški raj, slabi plačniki pa nam grenijo naše zemsko življenje. Noben trgovec ni vesel izgub in slabih plačnikov, otreša se jih, kolikor le more, toda več ali manj jih ima vsak.

Če je dolжник le počasnež in ima kaj pod palcem, ne uide svoji obveznosti. Spomočjo sodnije se ga pripravi do plačila. Kjer pa ni nič, tam tudi cesar ne dobi svojega.

Večkrat pa se izgubi tudi pri dolžniku, ki sicer ima in bi lahko plačal, pa noče. Marsikomu se bo to čudno zdelo, ali praksa kaže, da se tudi pri takih izgubi, vkljub vsem obsodbam, rubežnim i. t. d.

Seveda hočemo svoje trditve tudi dokazati.

Ako dolжник nima nič, lahko tožiš kolikor hočeš. Ta se ne briga za tožbo, ne za rubežen, mu je vseeno. Imel si le nepotrebne troške, ki ti jih ne plača ona zamudna obsodba.

Zloben dolжник, ki noče plačati se obnaša drugače. K razpravi pride ali laže in prisega na dušo in telo, da se je to in do dogovorilo ali zgodilo, navede celo trumo prič, katerih polovico ni mogoče najti, druga polovica pa navadno nič ne ve. Ako si s trdom in troškami hotel obsodbo, vendar navadno žene v drugo instanco. Recimo pa, da se ti je posrečilo priti tako daleč, da dolžniku preskrbiš čast obiska sodnega sluga. Ta rubi in zarubi; sedaj pa pridejo razni ljudje, ki so lastniki zarubljenih stvari. Dolжник je bil previden in je prej že za to skrbel, da se mu ne more blizu. Neki trgovec še svoje obleke ni imel. Obleko mu je kupovala žena in je bila tedaj ona lastnica. Mož je obleko samo rabil. Prokurist neke firme je imel 600 kron mesečne plače. Delal je

dolgove na vseh koncih in krajih, plačal pa nikjer. Tožbe in rubežni so bile zastoj, ker se mu niti plača ni mogla zarubiti. Mož je dobival namreč le 100 kron mesečne plače. Ali njegova žena je glasom pogodbe dobivala od firme mesečno 500 kron rente toliko časa, kolikor je njen mož pri firmi nastavljen. Seveda se onih 100 kron ne sme rubiti, kar pa dobi žena, se ne more, ker ona ni nič dolžna. Pogodba se je glasila tako, da on dobi toliko mesečne plače, njegova žena pa toliko rente. In taki dogovori so dopustni.

Z rubežem se tedaj takim dolžnikom ne pride do živega. Ostane ti še en pripomoček, in sicer se zahteva prisega dolžnika, da nima nič. Dolжник se brani in ugovarja, noče priseči in če gre dobro, dobiš zaporno povelje. Sodnemu slugi treba dati precejšnji predujem in sedaj gre iskat dolžnika. Predno ga najde, preteče navadno dolgo časa. Konečno vendar pritira dolžnika pred sodnijo in tam ta nazadnje priseže da nima nič.

Tako je upnik po jako dolgem času, vkljub velikim stroškom in vkljub vsemu trudu tam, kjer je bil izpočetka.

Kako se tedaj izterjajo slabe terjatve? Odgovoriti moramo, da jih ni mogoče izterjati.

Zato glej, da se izogneš po možnosti takim terjatvam. Ako si previden in dobro paziš na vse, bodeš imel malo opraviti s zlobnimi dolžniki in takimi, ki ne plačajo.

Konečno naj še navedem nekaj v pouk. Nekemu odvetniku na Ogrskem sem dal v izterjanje pet dolžnikov, ki so bili dolžni skupaj okoli 400 kron. Dve leti ni bilo mogoče dobiti od odvetnika nobenega odgovora. Nazadnje je odgovoril, da je sicer izterjal od dolžnikov dolžne zneske ali njegovi troški znašajo še 12 kron več, kakor je izterjal, toda na teh 12 kron da ne reflektira, nam jih daruje. Zategadelj tudi ni nič pisal. Ako bi razni zlobneži, ki očitajo trgovcu odiranje in navidezne velike dobičke, vedeli, kako izgubi trgovec zaslužek, bi bili tihi.

Tudi to številko smo razposlali na razne, nam znane naslove, ter prosimo, da nam jo vrne, kdor se ne misli naročiti na list. Naročnina znaša do novega leta 3 krone.

Vrednost časopisne reklame.

Časopis „Finanzial News“ je prinesel nastopno statistično poročilo: Neki pariški

PODLISTEK.

Židje in Slovenci.

A. M.

Ko sem se v minulem poletju radi svojega zdravlja mudil v nekem češkem zdravilišču, imel sem priliko, da sem se seznanil z ravnanjem odličnega hrvatskega denarnega židja, ki mi je o neki priliki rekel:

Vi Slovenci ste srečni, ker ste se znali ubraniti Židov. Pri nas v Hrvatski je vse gospodarsko življenje pod uplivom Židov, ki imajo glavno besedo toliko pri večini denarnih zavodov, kolikor pri večjih drugih gospodarskih podjetjih.

Jaz sem odvrnil, da če med nami Slovenci Židje nimajo onega upliva kakor med sosednimi narodi, to ni toliko naša zasluga, kolikor posledica zgodovinskih prilik in političnih razmer, v katerih živimo.

Moj znanec mi je na to navedel slučaj, ko je znana židovska tvrdka otvorila v Ljubljani svojo podružnico, a jo je morala zopet zapreti, ker ljudje niso hoteli kupovati pri Židih. No, s tem osamljenim slučajem ni še ničesar dokazanega, to tem manj, ker je znano, da je danes tudi v Ljubljani že več židovskih trgov, ki so se deloma naselili v novejšem času, deloma že od starine v

Ljubljani. Da je bilo v Ljubljani vedno nekaj Židov, dokazuje dejstvo, da so imeli tam celo svoj ghetto (Židovska ulica). Sicer so pa Habsburžani strogo preganjali Žide in zato vidimo, da tudi v nemških delih Koroške in Štajerske, v Solnograški, Tirolski in na Gor. Avstrijskem ni Židov, izvzemši one, ki so se naselili v najnovejšem času. Številno sorazmerje Židovstva z ostalim prebivalstvom je v nemških alpskih deželah po priliki enako, kakor ono na Slovenskem, to pač zato, ker so na to sorazmerje uplivala enake, ali bolje iste zgodovinske prilike. Na Dunaju je to sorazmerje že drugačno, toda tudi tam so se Židje po večini naselili šele v zadnjem stoletju. Le nekaj rodbin se more zasledovati na Dunaju že v sedemnajstem stoletju; ti so bili takozvani „dvorni Židje“, ki so preskrbovali cesarje z denarjem, ki so ga potrebovali za vojsko, za kar so dobili posebne privilegije. Iz one dobe poznamo Schlesingerje, Wertheimerje, Arnstene itd., ki so danes večinoma že pokrščen.

Naš narod je gotovo v svojem bistvu antisemitičen, toda ne bolj nego katerisibilo drug narod, med katerim je močno židovsko naseljenje. To naseljenje je vedno odvisno od zgodovinskih razmer, kjer se želijo, kjer se jih

je njih sorazmerno število večje, v drugih manjše. Iz Nemčije pregnani Židje so dobili zavetje v nekdanjem Poljskem kraljestvu; zato je v Galiciji, kot delu nekdanjega Poljskega kraljestva, trgovina na drobno še danes takorekoč izključno v rokah Židov, kar velja tudi za žganjarije in krčme, posebno na deželi. Na Hrvatskem in Ogrskem je veliko število Židov, ker tam moč cesarja v srednjem in novem veku ni bila nikdar tako velika, da bi se bili izvrševali njegovi ukazi in ker so Židje imeli denar, so pač podkupovali lokalne merodajne faktorje, da so jih vzlic cesarjevim naredbam tolerirali. Ko je španski kralj Ferdinand dne 31. marca 1492 podpisal dekret, s katerim so se izgnali vsi Židje iz Španske, je moralo zapustiti deželo 300.000 oseb, ki so se naselile večinoma na Balkanu in v drugih delih nekdanje turške države. Zato se orijentaljski Židje imenujejo še danes po večini „Španjoli“. Potomce teh „Španjolv“ imamo tudi v Trstu: Levi, Mordo, Farchi, Pardo itd. so sami potomci izgnanih španjolskih Židov, toda naselili so se v Trstu večinoma šele v devetnajstem stoletju. Ker so tem židovskim potomcem dali turški sultani zavetje v državi, so še danes v velikem številu treseni po vsem Balkanu in drugih delih mestih. Med te

Rumuniji.

zlatinar je razposlal 20.000 cenikov in so stale tiskovine, znamke itd. 2295 frankov. Zlatinar je dobil na podlagi razposlanih cenikov toliko naročil, da je zaslužil na teh naročilih čistih 495 frankov. Potem je pa dal oglaševati v raznih listih in je plačal oglaševnine 1700 frankov. Dobil je vprašanj 1100 in od teh vprašanj je bilo 634 naročil. Pri teh naročilih je zaslužil zlatinar kosmato 5460 frankov in čisto 3700 frankov, tedaj 22%. Iz navedenih števil je dovolj jasno razvidna vrednost časopisne reklame. Slovenskim grosistom in tovarnarjem toplo priporočamo, raj inserirajo v našem listu in tako trgovce odjemalce opozorijo na svoje tvrdke.

Namen „Trgovskega Lista“ je, da zastopa interese slovenske trgovine in obrti!

Kupčija s sadjem.

V naši domovini se pridela za milijone sadja. To sadje pa se po ogromni večini izvažja za mošt, ali pa ga nakupijo razni zunanji tovarnarji za izdelovanje konserv; le najmanjši del tega našega pridelka se izvažja kot namizno sadje. Ali ne bi se moglo to sadje koristneje porabiti s tem, da bi izdelovali doma sadne konzerve? Konservirano sadje se more prav lahko in dobro prodati in za njeno izdelovanje ni potreba nikakih posebnih kompliciranih tehničnih naprav. Nočemo za danes staviti nikakih določenih predlogov, a priporočamo stvar na razmišljanje onim trgovcem, ki se pečajo z razpošiljanjem sadja.

Škandal s paroplovno družbo Canadian-Pacific.

Ne mislimo ponavljati tu ono, kar je čitateljem našega dnevnega časopisa. Družba Canadian-Pacific je koncesijo, ki jo je imela od vlade, zlorabila v to, da je spravila preko Oceana okoli 80.000 — drugi pravijo da celo 120.000 — vojaščini podvrženih mladeničev in mož. To ni navsezadnje nič čudnega. Canadian-Pacific je delala le to, kar delajo vse druge družbe; razlika je le ta, da je ta družba delala vse to na debelo, dočim delajo druge družbe bolj na drobno. Čudno pa je, da je Canadian-Pacific vse to svoje delo izvrševala pod zaščito

Berolinski kongres je (leta 1878) priznal neodvisnost Rumunije le pod pogojem, da prizna Rumunija tudi Židom enakopravnost in državljanske pravice, toda tega pogoja Rumunija še do danes ni spolnila. Ruski pooblaščenec na kongresu knez Gorčakov je takrat rekel, da on gotovo ne bi imel ničesar proti enakopravnosti Židov v Berlinu, Parizu ali Londonu, toda ruski in rumunski Židje, da so prava nadloga za deželo. Ta izjava kneza Gorškova vsebuje tudi kolikor toliko resnice. Znano je, da se pečajo Židje večinoma s takozvanimi (v ožjem smislu te besede) neproduktivnimi poklici. Oni živijo od posredovanja in posojevanja denarja. Ako je teh posredovalcev preveč, mora vsled tega trpeti splošnost, to tembolj tam, kjer si ljudstvo — bilo vsled indolence, bilo vsled nevednosti — ne zna pomagati in obvarovati pred izkoriščanjem. To pa velja toliko glede ruskega, kolikor rumunskega kmeta. Zato najdejo Židje vzlic svojemu velikemu številu v svoji kupčijski iznajdljivosti vedno sredstva in pota, da se prežive na račun splošnosti. Židje imajo izvanredne trgovske sposobnosti, toda vprašati se treba, kako so se med njimi razvile te zmožnosti. V ta namen treba, da poznamo vsaj v glavnih potezih zgodovino židovskega naroda.

Dalje prih.

oblastnij. Seveda ni mogoče kontrolirati, v koliko odgovarja resnici očitane, da so bili od družbe podkupljeni nekateri visoki državni uradniki in v koliko odgovarja resnici vest, da sta kompromitirana tudi dva galiska državna poslanca. Vsekako pa je ta afera razkrila zelo žalostno sliko naših razmer. Na eni strani stotisoči, ki se odtegujejo svoji vojaški dolžnosti, stotisoči, ki jih goni beda in pomanjkanje preko morja, na drugi strani visoki državni uradniki in ljudski zastopniki, ki so zamotani v nečisto afero: res, inozemstvo mora dobiti lepo mnenje o naših razmerah.

Trgovina na drobno.

(Iz krogov trgovcev na drobno.)

V svojem prvem članku sem na kratko opisal kako se godi nam, malim trgovcem in obrtnikom. Omenil sem tudi, da bodem skušal svetovati kolegom kako bi se dalo odpomoči krizi v kateri se nahajamo. Kapital, to je lepo ime, srečen oni ki ga ima, a tudi nesrečen ako ga ne zna vporabiti ali dobro izkoristiti. Obrtnik in delavec morata imeti dobro orodje, stroje ali pripravo, kajti brez tega ne moreta proizvajati izdelke svoje obrti. Trгоvec pa mora imeti v prvi vrsti glavnico ali kapital.

S kapitalom se prične trgovina in tu treba zelo velike previdnosti pri razpolaganju z glavnico. Glej predvsem, da v opravo trgovine ne založiš preveč denarja. Oprava mora biti urejena primerno prostoru hiši in okraju, pa vendar dostojno, priprosta in praktična.

Pri opravi moraš varčevati, ker bodeš rabil več denarju pri skladišču in prometu. Ne zalagaj se preveč po nepotrebnem. Velikokrat se pripeti, da trgovcu vsled prevelike zaloge zmanjka gotovine za poravnane računov. Zato skrbi, da bodeš imel vedno dovolj gotovine za svoj promet.

Najtežje vprašanje pa prihaja sedaj in sicer: kako bi se delalo le za gotovi denar?

V mestu bi se da, tudi to kmalu vpletati, ne pa tako na deželi. Na deželi so naši kolegi odvisni od kmeta a kmet pa od poljskega pridelka ali letine.

Mi moramo poleg dobre postrežbe ljudstva, pač v prvi vrsti skrbeti za svoj obstanek, paziti da se nam glavnica ne skrči, ampak poviša.

V prvi vrsti treba, da se znebimo onih elementov, ki gredo od ulice do ulice, od kraja do kraja in od enega do drugega trgovca, samo z namenom, da nam puščajo takozvani „štok“.

Ko se ti predstavi nov odjemalec, zablizi si natanko o njem vse podatke, in ne pozabi ga vprašati, kje se je posluževal zadnji čas. Na podlagi teh podatkov se informiraj pri svojih kolegih, ali ni morda že njima kaj dolžan.

O takih malovrednih klientih bi se morala voditi nekaka evidenca: „Črna knjiga“. V to črno knjigo naj bi vpisal takoj vsak trгоvec ali obrtnik tako nevarne in zadolžene konsumente. To sredstvo bi bilo zelo dobro in bi se gotovo mnogo manj izgubilo, zlasti pri takih nevarnih klientih, ki nalašč ali iz hudobije ne plačujejo dolgov.

Dalje prihodnjič.

Zakon proti izseljevanju.

Vlada je poslanski zbornici, ki se je sestala v minulem tednu na zopetno zasedanje, predložila načrt zakona o izseljevanju in zdi se, da je to vladno predlogo le pospešil škandal „Canadian-Pacific“ družbe, o katerem govorimo na drugem mestu. Namera vlade je gotovo vse hvale vredna, dasi bi bila morala to, kar je konečno storila sedaj, storiti že pred petdesetimi leti. Izseljenstvo je postalo za naše narodno gospodarstvo že naravnost kuga, ona nam odteguje na stotisoče delavnih rok in proizvaja našemu gospodarstvu na sto in sto

milijonov škode. Bridko občutimo to bolezen posebno mi Slovenci; saj nam požira Amerika leto za letom naše najboljše moči, sok in cvet našega naroda; posebno na Dolenjskem so že kar cele vasi izpraznjene. Toda s samo mrtvo črko zakona tu ne bo nič pomagano. Ako se hoče vlada uspešno pobrigati za izseljeniško gibanje, mora pred vsem poskrbeti za to, da bodo ljudje imeli doma primeren zaslužek. Ni želja po avanturah, tudi ne objestnost, kar goni ljudi preko Oceana, temveč je to nujno potreba in sila. Imeli smo priliko govoriti z ljudmi, ki so že bili v Ameriki in so se vračali nazaj. Ti so nam rekli: Lahko je pisati časopisom: ne hodite v Ameriko, toda naj nam dajo zaslužek doma, pa ostanemo tu, toda sedaj imamo samo na izbero stradanje ali Ameriko!

Razsodbe trgovskih in borznih sodišč.

Borzno razsodišče in fakturno sodišče.

Kakor je vsakemu trgovcu znano, se v sklepih določijo, po katerih borznih uzancih se blago kupi. Ogrski židje tiščijo seveda na budimpeško borzo, ker so tam med svojimi bratci, medtem ko avstrijski kupec in tudi prodajalec rajši sliši o dunajski borzi. Tržaški trgovci se pa najrajši podvržejo razsodišču tržaške borze. Običajno pa ima vsak trгоvec že tiskane obrazce računov in v teh obrazcih je tiskano, da se toži in plača v bivališču prodajalca. Če prejemnik fakture ne oporeka ti klavzuli, se glasom § 104 j. n. podvrže kompetenci sodišča dobavitelja. Pripetilo se je, da se je v sklepu določilo razsodišče borze, a v računu pa se je zabeležilo sodišče, v kojega okrožje spada dobavitelj. Dvakrat se je že izreklo najvišje sodišče, da je v fakturi navedeno sodišče kompetentno ne glede na določbo borznega sodišča v sklepu, če kupec račun obdrži in ne graja opazke glede sodišča. Če se faktura obdrži, je v fakturi navedeno sodišče po § 88 odstavek 2. opravielnika sodne oblasti kompetentno in naj se tudi je določilo v sklepu borzno ali drugo razsodišče.

Do sedaj se je sodišče dunajske borze za deželne pridelke smatralo kompetentnim, če se je v sklepu določilo razsodišče te borze, a je v računu bilo navedeno drugo sodišče. Borzno sodišče je zavzemalo stališče, da je faktura le dokaz izvršitve prej v sklepu navedene in prevzete obveznosti in da se v sklepu navedeni pogoji ne razveljavijo, če tudi je v fakturi kaj drugega navedeno.

Kakšno stališče bode odslej zavzemalo borzno sodišče, se ne ve. Vsekakor pa priporočam predsedstvo borznega sodišča vsem interesentom nastopno:

Ako oba pogodnika nočeta izpremeniti v sklepu določene kompetence sodišča, ne sme

1. prodajalec poslati računa z opazko: plača in toži se . . .

2. kupec prevzeti računa, v katerem je navedeno drugo sodišče kakor v sklepu določeno.

Takojšnja dobava.

Neki trгоvec je prodal drugemu trgovcu 10 vreč moke, dobavno takoj. Še tisti dan pa je cena padla za celo krono. Tretji dan je prodajalec dostavil kupcu blago, a ta pa ni hotel prevzeti, češ, domenjeno je bilo, da se dobavi takoj. Tretji dan pa ni takoj in vsled tega je prodajalec kršil pogodbo. Ta se pa ni dal ugnati, ampak je tožil na prevzetje blaga in je s svojo tožbo tudi prodril. Sodišče je bilo istotako mnenja, da se je tretji dan dostavljeno blago dostavilo takoj.

Pišite točne naslove na železniških tovarnih listih.

Trгоvec B. je oddal železnici tovorek z naslovom: Horkau, žel. postaja Petrowitz:

Tržaška borza: Les.

Zrst, dne 25. oktobra 1913.

Vrsta	Dolgot v metrih	Širokost v metrih	Debelost v metrih	Cene		
				za	najmanj	največ
Smrekov les. (Koroško.)						
Deske: I	4	0.16—0.21	0.024—0.025	104	—	166
I	4	0.22—0.36	" "	198	—	210
I	4	0.37—0.41	" "	300	—	310
II	4	0.16—0.21	" "	90	—	94
II	4	0.22—0.36	" "	165	—	180
II	4	0.37—0.41	" "	250	—	260
I	4	0.16—0.21	0.018—0.020	90	—	92
I	4	0.22—0.36	" "	160	—	170
I	4	0.37—0.41	" "	240	—	260
II	4	0.16—0.21	" "	76	—	78
II	4	0.22—0.36	" "	138	—	145
II	4	0.37—0.41	" "	210	—	220
Dile: I	4	0.19—0.21	0.057—0.058	420	—	460
I	4	0.22—0.41	" "	460	—	480
II	4	0.19—0.41	" "	400	—	420
I	4	0.19—0.21	0.042—0.043	330	—	350
I	4	0.22—0.41	" "	350	—	370
II	4	0.19—0.41	" "	300	—	320
I	4	0.19—0.21	0.035—0.036	280	—	300
I	4	0.22—0.41	" "	300	—	320
II	4	0.19—0.41	" "	250	—	290
Požance (škurete) I	4	0.16—0.21	0.013—0.015	64	—	66
I	4	0.22—0.36	" "	124	—	125
I	4	0.37—0.41	" "	170	—	180
II	4	0.16—0.21	" "	58	—	60
II	4	0.22—0.36	" "	102	—	110
II	4	0.37—0.41	" "	152	—	160
re-meljni I	4	0.112	0.112	355	—	360
I	4	0.112	0.056	180	—	185
I	4	0.100	0.100	260	—	265
I	4	0.100	0.050	135	—	—
I	4	0.087	0.087	185	—	—
I	4	0.087	0.043	95	—	—
I	4	0.080	0.080	150	—	—
I	4	0.080	0.040	80	—	—
I	4	0.070	0.070	110	—	—
I	4	0.070	0.035	60	—	—
I	4	0.058	0.058	80	—	—
II	4	0.112	0.112	310	—	—
II	4	0.112	0.056	105	—	—
II	4	0.100	0.100	220	—	—
II	4	0.100	0.050	110	—	—
II	4	0.087	0.087	165	—	—
II	4	0.087	0.043	85	—	—
II	4	0.080	0.080	135	—	—
II	4	0.080	0.040	68	—	70
II	4	0.070	0.070	100	—	105
II	4	0.070	0.035	52	—	55
II	4	0.058	0.058	70	—	74
II	4	0.050	0.050	52	—	55
Jelov les. (Štajersko)						
Jelove deske I	4	0.16—0.21	0.021—0.022	165	—	180
I	4	0.22—0.36	" "	250	—	260
I	4	0.37—0.41	" "	80	—	82
II	4	0.16—0.21	" "	140	—	150
II	4	0.22—0.36	" "	225	—	230
I	4	0.37—0.41	" "	76	—	78
I	4	0.16—0.21	0.018—0.020	128	—	124
I	4	0.22—0.36	" "	210	—	220
I	4	0.37—0.41	" "	68	—	70
II	4	0.16—0.21	" "	128	—	138
II	4	0.22—0.36	" "	197	—	—
II	4	0.37—0.41	" "	56	—	58
Pažance I	4	0.16—0.21	0.013—0.015	102	—	110
I	4	0.22—0.36	" "	150	—	160
I	4	0.37—0.41	" "	55	—	—
II	4	0.16—0.21	" "	95	—	100
II	4	0.22—0.36	" "	130	—	140
II	4	0.37—0.41	" "	130	—	140
Beneške latnice (kurenti)	4	0.057—0.058	0.027—0.028	5 60	—	5 60
Dunajske " " " "	4	0.050	0.024—0.025	2 30	—	2 40
Kantinele " " " "	4	0.025—0.026	0.012—0.013	3 80	—	4
Jelove dile I	4	0.19—0.41	0.050—0.052	1000 unc	—	—
" " I	4	0.19—0.41	0.040—0.041	brez	—	—
" " I	4	0.19—0.41	0.034—0.035	asortir.	—	—
Grede	do 26 čevljev, prerez		3/4 3/4 4/4	28	—	30
			4/5 5/6	33 50	—	34 50
			6/7 7/8 8/9 8/10	33 50	—	34 50
			9/10 9/11	33 50	—	34 50
			5/7 6/8	33 50	—	34 50
	od 27	" do "	4/5 3/6 6/7 7/8	35 50	—	36 50
			7/9 8/9 8/10 9/10	35 50	—	36 50
			5/7 6/8 9/11	35 50	—	36 50
Bordonali	od 6—12 m 27/32×40/40			po velikosti	46	— 48
Les	žagani s popolnim robom vseh velikosti			m ²	52	— 60
	izparen in naravni, žagani v dile in deske			po velikosti	80	— 100
Bukov les.						
Plohi neprebrani hrvat.	2.20—2.24	0.16—0.21	0.019—0.020	100 komadov	32	— —
" " " " " " " "	" "	0.25—0.29	0.019—0.020	" "	62	— 64
" " " " " " " "	" "	0.22—0.29	0.019—0.020	" "	46	— 48
Deščice (tavoletе) dobre	" "	0.25—0.29	0.005	" "	25	— —
" " " " " " " "	" "	0.22—0.29	0.005	" "	22	— —
" " " " " " " "	" "	0.16—0.21	0.005	" "	14	— —
" " " " " " " "	" "	0.22—0.29	0.004	" "	22	— —
" " " " " " " "	" "	0.22—0.29	0.004	" "	—	—
Tesani (subbie) prima	2.05	0.085	0.085	100 komadov	265	— —
" " " " " " " "	2.05	0.115	0.115	" "	270	— —
" " " " " " " "	4.15	0.085	0.085	" "	585	— —
" " " " " " " "	4.15	0.115	0.115	" "	800	— —
" " " " " " " "	5.20	0.115	0.115	" "	1180	— —

Neki železniški uslužbenec je svojevolljno dostavil: Avstrijska Šlezija. Pošiljatev pa je bila namenjena na postajo Petrowitz-Seiwehl. Vsled tega je odpošiljatelj imel K 127.60 stroškov, za katerih povračilo je tožil upravo železnice. Prva inštanca je razsodila, da mora vsaka stranka trpeti polovico škode, ker sta obe enako krivi: odpošiljatelj, ker ni navedel točnega naslova, železnica, ker je njen organ svojevolljno dostavil „Avstrijska Šlezija“. Obe višji inštanci pa sta tožbo povsem zavrnila, ter to zavrnitev utemeljili s tem, da je dolžnost odpošiljatelja, da navede točen naslov, ako pa tega ne stori, je sam odgovoren za vse posledice. V tem slučaju železnica ni mogla vedeti, če misli odpošiljatelj Petrowitz-Seiwehl, ali Petrowitz v Avstr. Šleziji in torej tudi ne more biti odgovorna za škodo, ki je odpošiljatelju nastala vsled netočnega naslova.

Narodnogospodarski pregled.

Dohodki državnih železnic. Državne železnice so imele v mesecu septembru t.l. 71.139.600 kron dohodkov, to je 2.013.523 kron več nego v isti dobi l. leta. Od 1. januarja do 30. septembra t. l. so znašali vsi dohodki K 590.149.109, to je K 8.891.244 več nego v isti dobi minulega leta.

Pod diktaturo konvencijonalnih udruženj.
Pred prvo berlinsko deželno sodnijo se vrši sedaj proces, ki meče čudno luč na praktike raznih konvencijonalnih udruženj. Več članov toži namreč udruženja cvetličnih in peresnih izdelovalcev za odpust iz družbe, češ, da so svoj čas bili prisiljeni pristopiti kot člani. Oni izdelovalci cvetlic in peres, ki niso hoteli vstopiti v udruženje, so namreč prišli na takozvano „črno listo“, ki se je razposlala tovarnarjem cvetlic in cvetličnih listov. Udrugiženje peresnih in cvetličnih izdelovalcev in zveza tovarnarjev cvetlic in cvetličnih listov sta namreč sklenili dogovor, glasom katerega člani ne smejo imeti kupčijskih zvez s tvrdkami, ki so na „črni listi“. Ako je bila tvrdka enkrat na „črni listi“, ji ni bilo več mogoče dobivati materiala, ki je potreben za podjetje, ker je bil vsak član v slučaju prestopka kaznovan z globo 500 mark. Nečlani so bili torej prisiljeni, se pridružiti zvezi, oziroma udruženju, ali pa zapreti svoja podjetja. Obe ti zvezi je osnoval odvetnik dr. Vesberg-Rekow, ki se peča samo s takimi posli. Dosedaj je že osnoval 15 takih udruženj, od katerih dobiva on nadpolovico vseh članskih prispevkov!

Zmanjšanje hranilnih vlog. Za gospodarski položaj monarhije je najznačilnejše dejstvo, da se je pri prvi avstrijski hranilnici na Dunaju, ki ima 528 $\frac{1}{2}$ milijona kron hranilnih vlog, svota vlog v mesecu septembru zmanjšala za 3 $\frac{1}{2}$ milijona kron. Vloge so v tem mesecu znašale 6 $\frac{1}{2}$ milijona kron, dvignilo se je pa 10 milijonov kron! Tudi pri centralni hranilnici dunajskega mesta se je svota hranilnih vlog zmanjšala za 800.000 K: Enako je pri večini drugih dunajskih hranilnic svota dvigov večja, nego ono vlog.

Podraženje Hunya-čevljev. Izdelovalci Hunya-čevljev v Walahiu v Klobonki so nedavno temu sklenili povišati cene svojih izdelkov za deset postotkov. To povišanje opravičujejo s podraženjem surovin in delavskih mezd.

Cene železa v Avstriji. Prihodnji teden bo imel železni kartel plenarno sejo, na kateri se bo razpravljalo o cenah železa. Bržkone ostanejo sedanje cene nespremenjene. V Nemčiji sicer padajo cene, toda v Avstriji pravijo kartelisti, da nimajo nikakega povoda znižati sedanje cene.

Zveza, ki je prenehala. Na seji dne 21. t. m. je zveza hotelirjev in gostilničarjev sklenila, da se razide.

Povišanje cen svile. Mednarodni sindikat tovarov svile je sklenil, da se povišajo cene svile za 5%. To povišanje bodo občutile svilarne v Avstriji, Švici, Nemčiji in Franciji.

V r s t a	Dolgot v metrih	Širokost v metrih	Debelost v metrih	C e n e			
				za	najmanj	največ	
Sukov les.							
Vesla surova 7 ben. čev.	—	—	—	100 kom.	190	—	—
" " 8 " "	—	—	—	"	270	—	—
" " 9 " "	—	—	—	"	330	—	—
" " 10 " "	—	—	—	"	380	—	—
" " 12 " "	—	—	—	"	300	—	—
" " 14 " "	—	—	—	"	720	—	—
" " 16 " "	—	—	—	"	930	—	—
Doge uso Francia 3 palmi	0-78 - 0-85	0-10 - 0-17	0-010 - 0-013	1000 kom.	100	—	—
za suho			0-008 - 0-011	"	85	—	—
3 1/2 "	0-90 - 0-95	" "	" "	"	125	—	—
4 "	1-00 - 1-05	" "	" "	"	170	—	—
4 1/2 "	1-15 - 1-20	" "	" "	"	200	—	—
5 "	1-28 - 1-32	" "	" "	"	240	—	—
za olje suho 3 "	0-78 - 0-83	" "	0-017 - 0-020	"	150	—	—
3 1/2 "	0-90 - 0-95	" "	" "	"	170	—	—
4 "	1-00 - 1-05	" "	" "	"	220	—	—
4 1/2 "	1-15 - 1-20	" "	" "	"	250	—	—
5 "	1-28 - 1-32	" "	" "	"	400	—	—
6 "	1-50 - 1-60	" "	" "	"	500	—	—
Mecsen.							
Deske	4	0-19 - 0-41	0-028 - 0-029	100 unc brez asort.	25	—	26
Dile	4	" "	0-035 - 0-036		32	—	34
"	4	" "	0-042 - 0-044		40	—	42
"	4	" "	0-057 - 0-053		58	—	60
Remeljni	4	0-087	0-087	100 kom.	200	—	—
"	4	0-087	0-042	"	100	—	—
"	4	0-080	0-080	"	160	—	—
"	4	0-080	0-040	"	76	—	—
Borovec.							
Koroški neprebran, (monte) I., II.	Cene približno kakor smreke I.						
Amerikanski mecen.							
Bordonali, deske, brez ozira na mero				po velikosti	104	—	150
Hrast.							
Doge, deske, bordonali							

EFEKTNA BORZA.

Trst, dne 25. okt. 1913.

Začetkom tega tedna je državna 4% renta padla pod 80—, na 79-90, tekem tedna pa je poskočila na 80-80, dočim je včeraj zopet padla na 80-75. Da bi pri sedanjih razmerah denarnega trga poskočila v kurzu, ni za pričakovati; v najboljšem slučaju se vzdrži na sedanjih višini. Kupčija z drugimi vrednotami se je razvijala normalno in na to ni niti konflikt med monarhijo in Srbijo - ki se je pa rešil v 48 urah - znatno uplival. — V naslednjem podajemo kurzne spremembe za nas važnejših vrednot. (Kurze dunajske borze bomo prinašali počenši s prihodnjo številko dalje. Počenši z isto številko bomo prinašali tudi kurze valut):

Vrsta	Tržaška borza				Dunajska borza			
	18. oktobra	25. oktobra	18. oktobra	25. oktobra	18. oktobra	25. oktobra	18. oktobra	25. oktobra
Renta.								
Avstrijska 4% krona renta	79-95	80-15	80-75	81-15	—	—	—	—
4-20% papirnata renta	82-95	83-15	84-—	84-40	—	—	—	—
4-20% srebrna renta	82-95	83-15	84-15	84-55	—	—	—	—
zlata renta	104-80	105-—	104-65	105-05	—	—	—	—
3 1/2% invest. renta	71-60	71-80	71-50	71-90	—	—	—	—
Ogrska zlata renta	98-60	98-80	98-45	98-85	—	—	—	—
" krona renta	79-85	80-05	80-70	81-10	—	—	—	—
Delnice.								
Jadranska banka	419-50	420-50	420-—	424-—	—	—	—	—
Ljubljanska kreditna banka	—	—	—	—	—	—	—	—
Avstrijski kreditni zavod	619-50	620-50	619-—	623-—	—	—	—	—
Länderbanka	513-75	514-75	512-—	516-—	—	—	—	—
Tržaški tramvrij	260-—	262-—	260-—	262-—	—	—	—	—
Južna železnica	108-—	109-—	108-—	111-—	—	—	—	—
Lloyd	—	—	—	—	—	—	—	—
Alpine-Montan	—	—	—	—	—	—	—	—
Ustredna banka	—	—	—	—	—	—	—	—
Živnostenska banka	264-—	265-—	264-—	265-—	—	—	—	—
Paroplovna družba „Dalmatia“	200-—	202-—	200-—	202-—	—	—	—	—
Posojila.								
Goriško mestno iz leta 1879 6%	107-—	108-—	107-—	108-—	—	—	—	—
1886 4%	93-50	94-50	93-50	94-50	—	—	—	—
Tržaško mestno iz leta 1879 6%	101-75	102-50	101-75	102-50	—	—	—	—
1899 4%	85-25	86-15	85-25	86-15	—	—	—	—
Goriško-Gradišansko deželno posojilo iz leta 1888 4%	90-—	91-—	90-—	91-—	—	—	—	—
Goriško-Gradišansko deželno posojilo iz leta 1903 4%	89-—	90-—	89-—	90-—	—	—	—	—
Kranjsko deželno posojilo iz leta 18-8 4%	—	—	—	—	—	—	—	—
" " " " 1911 4 1/2%	—	—	—	—	—	—	—	—
Zastavna pisma.								
Zastavnine goriško-gradišanskega deželnega hipoteknega zavoda 4%	87-—	88-—	87-—	88-—	—	—	—	—
Iste 4 1/2%	92-—	93-—	92-—	93-—	—	—	—	—
Bodenkredit 4%	81-60	82-60	81-30	82-10	—	—	—	—
Istrskega deželnega hipoteknega zavoda 5%	98-—	99-—	98-—	99-—	—	—	—	—
Bankne obveznice Živnostenke banke 4 1/2%	92-50	93-50	92-50	93-50	—	—	—	—
" " " " Ustredne banke 4%	—	—	—	—	—	—	—	—
Srečke.								
Bodenkredit emisija iz leta 1880	277-50	287-50	279-—	289-—	—	—	—	—
Bodenkredit emisija iz leta 1889	247-85	257-85	246-—	256-—	—	—	—	—
Ljubljanske	—	—	—	—	—	—	—	—
Tuške železniške	223-—	227-—	225-—	230-—	—	—	—	—
Avstrijskega kreditnega zavoda	472-—	482-—	473-—	483-—	—	—	—	—

Kumulativne pošiljke za Dalmacijo. Dalmatinski trgovci so se že dolgo pritoževali, da morajo plačevati za blago, ki ga dobivajo iz notranjosti Avstrije, previsoke pristojbine tržaškim spedijskim tvrdkam. Pri današnjih prevoznih tarifah je prevozna tarifa iz Londona v Split cenejša, nego tarifa iz Dunaja v Split. Konečno so Dalmatinci dosegli, da so se zedinile parobrodne družbe, ter državna in južna železnica za kumulativne tarife, tako, da se bo prevažanje vršilo brez posredovanja tržaških speditizev. Vsled tega je imela trgovska in obrtna zbornica minuli ponedeljek sejo, na kateri se je sklenil oster protest proti nameravani uredbi, ker da bodo vsled tega trpeli interesi tržaške trgovine. V resnici pa bodo trpele le n katere spedijske tvrdke, dočim bo imela od tega dobiček cela Dalmacija. Koristi ene dežele pa rabljajo več, nego koristi pol duceta veletrdk. Dasi se izpostavljamo nevarnosti, da bi utegnili ostati s svojim mnenjem v Trstu osumljeni, se vendar ne moremo vzdržati opazke, da se nam zdi stališče, ki ga je zavzela in ki ga zavzema tržaška trgovska in obrtna zbornica, tesnosrčno in zastarelo. Da so neposredno prizadeti proti tej nameravani odredbi, je končno umljivo, toda trgovska in obrtna zbornica bi se morala postaviti na neko višje stališče. Po modernih principih treba štediti delo in moči; baš s to uredbo pa bi se prihranilo eno in drugo.

„Trgovski list“ stane do novega leta 3 krone.

Vprašanja in odgovori.

Pod to rubriko odgovarjamo svojim naročnikom brezplačno na vsa trgovine in obrti se tičeča vprašanja. V nujnih slučajih odgovarjamo tudi pismeno, ako se priloži znamka za odgovor.

Gosp. M. J. v G. L. Za točen odgovor na Vaše vprašanje bi morali poznati pod vsem natančno besedilo naročilnega lista, ki ste ga podpisali, in vso tozadevno korespondenco. Kolikor pa moremo sklepiti iz Vašega pisma, se pač niste pogodili, da plačate blago naprej in torej tvrdka H. tega niti ni smela zahtevati od Vas, to temmanje, ker Vam ni poslala blaga na postajo L., kakor bi morala.

Mlekarna Hrušica - Trst

centrala: via de le Poste 16. Podružnica: via delle Scuole 22, Piazzetta Barriera 12, Largo Santorio 4 in Rojan škorkia 8v. Peter št. 1. Vedno svežo mleko, maslo in sir. Specialiteti: Kefir in Joghurt.

Prva slovanska brivnica v Trstu

VJEKOSLAV GJURIN

št. 1 ulica S Mercadante št. 1
(za kavarno „Nuova York“).

Našim cenjenim trgovcem
toplo priporočamo izvrstno

domačo Kolinsko
kavno primes!

Kolinska tovarna kavnih
primesi, trgovsko delniško
podjetje v Ljubljani.

glasom naročilnega lista. Vi se morate torej sklicevati na sledeče okolnosti:

- 1.) Tvrdba vzlic Vaši zahtevi ni potrdila sklepa, torej je pogodba sploh neveljavna;
- 2.) tvrdba ni izvršila Vašega naročila, da Vam pošlje del blaga po zaključilu, ko ste to naročil;
- 3.) niste bil dolžan prevzeti blaga, ki ni bilo postavljeno na pogojeno postajo;
- 4.) niste bil dolžan blago plačati naprej (ako ta klavzula ni izrecno v naročilnem listu.)

V ostalem Vam bo gotovo Vaš pravni zastopnik znal svetovati, kako Vam se je ravnati. Ako je pravni položaj tako, kakor ste nam ga opisali Vi, morate pravdo dobiti. Toda opozoriti Vas moramo, da so take vrsti trgovci kakor je tvrdba H. specijalisti v nesolidnih kupčijah in je torej prav lahko mogoče, da Vam je ušla kaka prikrita klavzula, ki Vas izroča na milost in nemilost v njene roke.

Tržno poročilo.

Žitni trg nam kaže jako mirno lice. Ni nobene razburjenosti, nobena stranka nima volje in moči priti do vlade. To je posledica deloma dobre letine, deloma pa tudi gospodarske oslabelosti konzuma.

Ta mir pa ne vlada samo na naših tržiščih, ampak ga vidimo na vseh svetovnih tržiščih. Čikago, kraj najbolj divje špekulacije z zrnjem, je danes skoraj najbolj mirna. Združene države dovažajo vedno več blaga na trg in skladišča so prenapolnjena. Odtok blaga pa je nezadovoljiv.

Tudi Kanada se lahko ponaša z obilnimi dovozi. Tudi iz Rusije so postale ponudbe živahnejše.

Konzum pa nikakor ne sega s zaželeno živahnostjo po blagu, akoravno so cene danes jako nizke.

Prejšnji teden si je tendenca nekoliko opomogla in budimpeštanska borza nam je javila raztoče cene. Toda ta teden je tendenca zopet oslabela in dobili smo padajoče cene. Seveda tako nizko, kot so bile v zarumunskemu in argentinskemu blagu. Vsled cene nobena teh vrst ne konvenira več. Ako še pride kaj čez mejo, gre le na račun starih sklepov.

V primerjanje navedemo cene nekaterih svetovnih tržišč:

	prompt	poznejša dobava
Dunaj	7.80	—
Budimpešta	7.35	6.48 (povprečno)
Mannheim	6.40 (la Plata)	—
London	6.13 (Odesa)	—
Liverpool	—	6.56 (la Plata)
Čikago	—	6.45

Kakor iz tu navedenih cen razvidimo, je naše domače blago cenejše kot pa tuji pridelek. Najbrže bomo imeli v ti kampanji živahno kupčijo z Italijo, ki je v dobrih časih tudi dobra odjemalka naše koruze.

četu prejšnjega tedna niso dospele. Kmetovalci ne ponujajo blaga, ker nimajo časa, imajo obilo poljskega dela. Jesen je sicer nastopila z vso strogostjo, noči so jako hladne, ali dnevi so lepi in zategadelj poljsko delo jako dobro napreduje.

Budimpešta sicer vedno povdarja, da je letina le srednja kakor na Ogrskem tako v Avstriji. Ali vkljub temu ne morejo pomagati tendenci.

Pšenica.

Dobro blago morajo mlini drago plačevati. Efektivne cene so približno 79/81 10.75 do 10.95, 10.80 do 11.—, 10.85 do 11.05, čisto, Budimpešta. Da vidimo razlike cene z ozirom na kakovost in izvoz, navedemo cene pšenice: Dunaj tiška 77/80 11.60, banatska 77/80 11.50, slovaška 76/80 10.90, Budimpešta tiška 77/80 10.85, banatska 77/80 10.75.

(Dalje na 8. strani.)

Fran Rupnik

vojaški in civilni krojač

TRST - ulica Geppa - TRST

**SOLIDNO DELO.
ZMERNE CENE.**

Priporočljive tvrdke.

Brivec:

Gjurin Vjekoslav, ulica S. Mercadante št. 1.

Krojača:

Malis Fran, diplomiran dunajski krojač. Zaloge sukna. Ul. Tor S. Piero 4.

Rupnik Fran, Trst, ul. Geppa, vojaški in civilni krojač.

Mehanik:

Sbogar Anton, ulica Donizzetti št. 5.

Jedilno blago:

Vekoslav Plesničar, ulica Giulia št. 29.

Olje na debelo:

J. Pipan & Co. ulica Commerciale št. 5.

Klobuki:

Cvenkel K., Corso št. 28.

Urar in zlatar:

Al. Povh, Trst, Barriera št. 3. Velika zaloga ur in zlatenine.

Zaloga klobukov, dežnikov perila in palic
K. CVENKEL
TRST - CORSO ŠT. 32 - TRST

Slovenski trgovci in obrtniki!

Ko imate kaj za kupiti
ali prodati, oglasujte v

„TRGOVSKEM LISTU“

„TRGOVSKI LIST“ naj postane oglaševalna centrala za slovensko trgovino
:: in obrt! ::

Tržaška blagovna borza.

TRST, dne 25. oktobra 1913.

		CENA				CENA				CENA	
		najc.	najdr.			najc.	najdr.			najc.	najdr.
Vosek											
Bosanski	za 100 kg	300	330								
Sadje.											
Rožiči dalmatinski . .	"	13	22								
levantinski	"	14	14 50								
pulješki	"	27	28								
sicilijanski	"	22	23								
Dateljni aleksandrinski .	"	80	—								
Bassorah Hallowee . .	"	48	—								
Kadrowy	"	—	—								
Seyers	"	—	—								
Barberia	"	—	—								
Smokve Kalamata jed.	"	—	—								
v venci	"	34	36								
v malih venci	"	33 50	36								
maratoni v venci . . .	"	32	33								
prosti jed.	"	—	—								
v kartonih	"	80	110								
Mandelnj sladki Bari . .	"	322	330								
dalmatinski	"	—	—								
levantinski	"	—	—								
Molfetta	"	350	—								
sicilijanski	"	324	330								
pulješki in sicilij. . .	"	352	380								
pulješki in sicilij. . .	"	315	320								
Marelice	"	90	—								
Lešniki athoški	"	—	—								
iz Cipra	"	85	88								
dolgi istrski	"	125	130								
levantinski okrogli . .	"	77	78								
sicilijanski	"	83	85								
koničasti levantini. . .	"	79	80								
izluščeni	"	176	178								
Pinjoli levantinski . . .	"	—	—								
romagnolski	"	210	215								
Pistacchi sicilijanski . .	"	—	—								
Slive bosanske	"	75	90								
tuzemske	"	48	64								
Rozine različnih prov. .	"	44	—								
Volna bela umizana.											
Albanska	za 100 kg	135	145								
Dalmatinski	"	110	120								
Morrea in Missolungi . .	"	145	150								
Smirnska in carigrajska .	"	115	125								
Volo in Solun	"	130	140								
Volna bela prana.											
Albanska	za 100 kg	270	280								
orig.	"	—	—								
Bosanska	"	220	230								
Dalmatinska	"	—	—								
Morrea in Missolungi . .	"	270	280								
Preveska	"	270	280								
Scopia	"	250	260								
Skadr-ka	"	250	260								
Smirnska in carigrajska .	"	—	—								
Volo in Solun	"	—	—								
Volna jagetov bela.											
Bosanska in srbska . . .	za 100 kg	180	190								
Olj.											
Jedilno olje.											
Oljčno italijansko fino in											
najfinejše	brez car. za 100 kg	155	173								
Grška fino	"	125	130								
Grška in otoki jed. . .	"	100	105								
Grška, otoki in Le- . .	"	—	—								
vante nav. vrste . . .	za 100 kg	92 50	93								
Dalmatinsko	"	—	—								
Koton amerikansko brez car.	"	96	100								
angleško in egipt. . .	"	94	96								
tuzemsko	"	98	102								
Sesame fino in najfinejše	"	115	132								
pol fino	"	108	115								
jedilno	"	96	108								
Petrolej.											
Petrolej izd. tržaške raf.											
v sodih	za 100 l.	42 50	—								
v zabojih	"	13	—								
Sveče in milo.											
Milo belo uso Candia											
fino I	za 100 kg	90	95								
Marsiglia fino I . . .	"	74	76								
II	"	64	66								
zeleno z oljčnega . .	"	—	—								
olja I	"	65	67								
marmorivo	"	70	—								
smolnato rumeno I . .	"	—	—								
tržaško čisto zeleno .	"	—	—								
detto II	"	48	50								
Sveče dom. tvornice . .	"	170	194								
Špirit in vino.											
Zaščen	{	Špirit 90% v sodih za 100 l.	175	180							
		95%	186	188							
		denatun 90% v barili .	52	54							
		Rum Jamajca	450	600							
Razno.											
Seno domače	"	7	8								
v balah Štaj. za konje	"	7 50	8								
za goveda (sladko) . .	"	8	—								
v balah Kor. za konje	"	7 50	8								
za goveda (sladko) . .	"	8	—								
Seno slavonsko	"	7	7								
italijansko	"	7 50	8								
Lovorjevo listje	"	15	26								
Ementhaler	"	245	250								
Parmazan	"	270	290								
Hmel bav.	"	105	125								
češki	"	110	120								
Med Hrvatski	"	85	86								
Istrski	"	70	72								
Slama dolga ržena . . .	"	7	—								
pšenična	"	5	—								
rezanca	"	—	—								
Brinje istrsko	"	30	22								
italijansko	"	38	40								
Suhi lovor I	"	22	25								
1/2 II	"	17	18								
Žveplo	"	12	13								
Žveplo cvet	"	12	12 50								
Kovine.											
Jeklo koroško v zabojih											
po 70 kg št. 00—6 . .	za 100 kg	46	47								
kovano	"	66	68								
Žebliji kranjski	šat	25	52								
Železo štajersko rezila											
okrogla in štiriogla za 100 kg		23	24 25								
staro lahko	"	36	40								
lito masivno	"	50	60								
železna žica koroška . .	"	35	56								
št. 3 1—34	"	—	—								
fini	"	35	—								
Železna ploščevina štajerska	"	110	130								
Pile štajerske	"	100	105								
Ponve žel. sortirane . .	"	—	—								

V primerjanje navedemo cene nekaterih svetovnih tržišč:

	prompt	dobava pozneje
Berlin	21.30	22.—
Paris	24.40	24.80
Antwerpen	19.—	17.80
Liverpool	19.80	18.—
Čikago	14.55	15.—

Oves. Kakovost je jako različna in zategadelj je kupčija precej težavna. Pa tudi ni konzum in zategadelj je morala tendenca odnehati. Slabe kakovosti je jako težko spraviti iz rok. Razlika v ceni med dobro in slabo kakovostjo je do 2. in pol krone.

Koruza stara ima kaj malo kupcev, ker je jako draga. Zahteva se za staro blago do 17.— franko Trst.

Koruza nova. Kupčija s koruzo postaja živahna. Letina je dobra tako glede količine, kakor tudi glede kakovosti. Novo blago je že primerno suho, cene pa so tudi primerno ugodne. Nova koruza je zaprla pot

Kurzi zrnja na budimpeštanski borzi: od 12. do 18. oktobra 1913.

	14.	15.	16.	17.	18.
Pšenica za okt.	10.25	10.36	10.42	10.55	10.61
Pšenica za april	11.16	11.24	11.27	11.36	11.34
Rž za oktober	17.95	7.96	7.95	8.02	7.97
Rž za april	8.34	8.76	8.78	8.85	8.87
Oves za oktober	7.13	7.26	7.20	7.27	7.28
Oves za april	7.44	7.56	7.59	7.68	7.66
Koruza za maj	6.26	6.38	6.38	6.47	6.40

od 20. do 25. oktobra 1913

	20.	21.	22.	23.	24.	25.
Pšenica za okt.	10.72	—	10.50	10.50	10.55	—
Pšenica za april	11.43	11.36	11.27	11.33	11.37	—
Rž za oktober	8.16	—	—	8.29	8.14	—
Rž za april	8.96	8.87	8.82	8.94	8.95	—
Oves za oktober	7.33	—	7.38	7.40	7.28	—
Oves za april	7.67	7.42	7.39	7.47	7.66	—
Koruza za maj	6.42	6.30	6.25	6.33	6.—	—

Fižol. Letina nikakor ne zadovoljuje, ampak je izpadla slabo. Vkljub temu pa se drži tendenco klaverno, ker ni konzuma. Inženstvo ne povprašuje po blagu in zategadelj se potreba ne počuti. Ogrska poroča, da ima slabo letino. Tožijo se tudi

Kranjci, ki so baje pridelali komaj za seme. Zadovoljni so Štajerci, ki so spravili lepo blago in tudi v precejšnji množini. Galicija poroča neugodno, vendar zanesljivega se ne ve še nič.

Moka. Kakor na žitnem trgu, tako vlada tudi na moknem precejšen mir. Konzum se je deloma že pokrtil in mlini zamorejo napraviti lupčije le s popustom v cenah.

Povprečna notira moka:

Dunaj	Budimpešta
0 34.—	0 33.—
1 33.—	1 32.60
2 32.50	2 31.80
3 32.—	3 31.—
4 31.—	4 30.20
5 30.—	5 29.50
6 28.—	6 28.20
7 27.—	7 26.50

Povdarjamo pa, da so to le povprečne cene, in zahtevajo nekateri mlini več, nekateri pa tudi malenkost manje.

Otrobi ne uživajo nobenega zanimanja. Kava. Cene se jako izpreminjajo, vendar je Santos dražji za dobrih 24 kron. Jako živahno se kupuje tudi rio, ki je prišla jako lepa na trg.

Fine vrste se drže v ceni in tudi ponudbe niso kaj živahne. Pravijo, da nekatere vrste primanjkujejo.

Petrolej. S kartelom ne bo nič, kakor se sedaj z vso gotovostjo poroča.

Železo. Konzum še vedno pada. Izpad konzuma v septembru z ozirom na september lanskega leta znaša pri paličnem železu 50%, pri nosilcih 40%.

V tem letu je konzum železa z ozirom na lanijsko leto manjši do sedaj pri: paličnem in fazonskem železu 1,012,591, nosilcih 437,660, debeli pločevini 147,937, tračnicah 10,597 meterskih stotov.

Denarni trg. Akoravno pada podjetnost, vendar je denar še vedno jako drag. Vse države iščejo posojila, posebno pa Balkanci, ki se obračajo v prvi vrsti na Francijo. Kot posebnost moramo omeniti, da Avstriji posojujemo denar Kinezm, a sami ga pa iščemo po celem svetu za visoke obresti.

Lastnik „Trgovsko izobraževalno društvo“ v Trstu
Izdajatelj in odgovorni urednik: Andrej Munih
v Trstu. — Tiska tiskarna „Edinost“ v Trstu.

ALOJZ POVH
urar in zlatar
Trst — Barriera št. 3
VELIKA ZALOGA UR IN
ZLATENINE.

JOVAN MILOŠEVIĆ

Via Economo št. 14. □ TRST □ Via Economo št. 14.

**Veletrgovina s kavo in surovimi ameriškimi kožami
za opanke in strojarje.**

Vekoslav Plesničar, Trst, ulica Giulia št. 29

trgovina in komisije

Glavno zastopstvo in skladišče za Primorsko Prve češke del. dr. tovaren **orientalskih slaščic in čokolade**, prej **A. MARŠNER** iz Prage.

Zastopstvo in skladišče Prve kranjske tovarne **testenin ŽNIDERŠIČ & VALENČIČ** - Ilirska Bistrica, Kranjsko.

Zastopstvo in skladišče **Ciril-Metodovi užigalic** za Trst, **sveč, mila, čistil in čaja**, nadalje kolonijalnega blaga in **Tolstovrške slatine**.

Zastopstvo in skladišče **kavinih surogatov** (kavinin zdrob) **A. Tschinkel** zet in skladišče **Kolinske cikorije**.

A. SBOGAR

autorizirani kovač, mehanik in elektrotehnik

TRST, Via Gaetano Donizetti št. 5.
Telefon 126 R. IV. □ Telefon 126 R. IV.

2 lastno mehanično delavnico za poniklanje, posrebljanje, pobakranje itd.

Popravlja:

Priloge za točenje piva, motorje na gas in bencin, sesalke, šivalne stroje, motocikle, bicikle, priloge za električno razsvetljavo, električne motorje in dvigala, električne zvonice, telefone in vsako elektrotehniško delo.

Zaloga žarnic, stekel za plin, elektriko in drugih predmetov za razsvetljavo ter vsa dela ki spadajo v stroko mehanikov.

OLJE IN KAVO

NAJBOLJH VRST IN NAJCE-
NEJE DOBIVAJO TRGOVCI LE
V VELETRGOVINI

J. PIPAN & Co. — TRST

VIA COMMERCIALE 5.

SLOVENSKA TVRDKA USTANOVLJENA LETA 1876.

TELEFON 56. □ TELEFON 56.

Slovenci!

Kupujte edinole te vžigalice.

Glavna zaloga za Trst pri
Vek. Plesničar-ju.